

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/101
KARAR NO : 2021/126
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Sigortalı aracın u radı ı hasar bedelini ödeyen sigorta irketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtı ı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi gözetildi inde, ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerekti i hk.

KARAR

Davacı : H.Sigorta A. .
Vekili : Av.C.K.
Davalı : stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı
Vekili : Av. A.A.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; Davacı irketçe kasko sigortalı 34 D... plakalı aracın 03/09/2014 tarihinde davalının sorumlulu undaki açık bırakılan çukura girerek kaza yapması sonucu hasarlandı ını, kazanın davalı tarafından gerekli önlemlerin alınmaması sonucu gerçekleşti ini, sigortalıya 20.062,50 TL hasar tazminat ödendi ini, bu bedelin, ödeme tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı aleyhine adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. stanbul 14. Asliye Hukuk Mahkemesi, 08/10/2019 tarihli ve E.2018/512 K.2019/282 sayılı dosyasında, "HMK 114/1 -b, 115 maddeleri davanın usulden reddine" kararı vermi , karar aleyhine yapılan istinaf ba vurusunun stanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9. Hukuk Dairesinin 02/06/2020 tarih, E.2020/442, K.2020/583 sayılı kararıyla kesin olarak reddedildi i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"Belediyenin görev ve sorumlulu unda bulunan ve açık bırakılan çukura girilerek lastik patlaması sonucu direksiyon hakimiyetinin kaybedilerek aracın orta refüje çıkmasıyla kazanın olu tu u, bundan dolayı davacının sigortalısına tazminat ödendi i, bu sebeple davalı idareden bu tazminatın istendi i, davacı vekilinin davalı stanbul Büyük ehir Belediye Ba kanlı ı'na kar ı hizmet kusuruna dayanarak i bu davayı açtı ı anla ılmı tır. Bu durumda YUK Md.2 gere i idari yargıda tam yargı davası açılması gerekir."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. stanbul 5. dare Mahkemesi, 09/09/2020 tarihli ve E.2020/1348 sayılı dosyasında; 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesi'nin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 15. ve 19. maddeleri uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 19/01/2021 tarih ve E.2020/1348 sayılı üst yazı ile Uyu mazlık Mahkemesine ba vurmu tur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle de ilgili 110. maddesinde “leteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir” gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir”; Geçici 21. maddesinde de “Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek Daire Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz” denilmiştir.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; davacı şirket tarafından kasko sigortalı 34 D..... plakalı aracın 03.09.2014 tarihinde İstanbul’da, Sarıyer istikametinden Beşiktaş istikametine seyir halindeyken Sanayi Köprüsü Alt Geçidine gelmeden 06-1760 nolu aydınlatma direğinin bulunduğu noktaya geldiğinde yoldaki çukura girmesi ve lastiklerinin patlaması direksiyon hakimiyetini kaybederek orta refüje çıkması sonucu aracın zarar görmesi üzerine ödenen 20.062,50 TL tazminatın ödeme tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle davanın açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itirazla vurulan üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, bu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: “... Anayasa Mahkemesi’nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa’da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin askerlikçi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun’dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi öngörülmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kıldığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülmesi yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun’da tanımlanan Karayolu trafiği üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. Daire tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa’nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir...” (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı karar; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s. 136-147.)

Anayasa’nın 158 inci maddesinin son fıkrasında “Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi’nin kararı esas alınır.” denilmektedir. Anayasa Mahkemesi’nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa

koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebilece ine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanununun 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan do an tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadı ina dair olup esas itibarıyla görev konusunda verilmi bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, ba ta Mahkememiz olmak üzere di er yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesinde dir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlü e giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin i aret edilen kararı gözetildi inde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenli i yönünden trafik düzeninin sa lanarak trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadı ı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulu ları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalı ma usullerini kapsadı ı, dolayısıyla olu an trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu u; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenli i yönünden trafik düzenini sa layacak ve trafik güvenli ini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek oldu u; "Kapsam" ba lıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kurulu ları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalı ma usulleri ile di er hükümleri kapsadı ı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanaca ı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu oldu u yolları trafik düzeni ve güvenli ini sa layacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kav aklara ve yerlere trafik ı klı i aretleri, i aret levhaları koymak ve yer i aretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında oldu u belirtilmi tir.

6. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlü e giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle de i ik 110. maddesinde " *leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilce i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanununun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ili kin hükmü, yürürlü e girdi i tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek dare Mahkemesinde açılmı bulunan davalara uygulanmaz." denilmi tir.

7. Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " *Di er mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyu mazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır.*" denilmektedir.

B. Yargı Kararları

8. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz ba vuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68,

K.2013/165 sayılı kararında u gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemi ve iptal istemini oy birli iyle reddetmi tir:

“... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildi i üzere, tarihsel geli ime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemi ve idari uyu mazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danı tay yetkili kılınmı tır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyu mazlı ın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulundu unu söylemek olanaklı de ildir. Ancak, idari yargının denetimine ba lı olması gereken idari bir uyu mazlı ın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. tiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker ki i ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ili kin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülece ini öngörmektedir. tiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildi i gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizli i giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sa lanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldı ı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındı ı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görülece i yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik oldu u anla ılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu eridi üzerindeki araç trafi inden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdi i konusunda bir tartı ma bulunmamaktadır. dare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadı ı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı de ildir. tirazın reddi gerekir...”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

9. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; dare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, idari yargı dosyasının, ekindeki adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesi'ne gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esaslı incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

10. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

11. Dava, davalı Belediyenin sorumluluk alanındaki yolda meydana gelen kaza sebebiyle, kasko sigortası kapsamında ödenen hasar bedelinin davalı idarenin kusurlu oldu u ileri sürülerek rücuen tazmini istemiyle açılmı tır.

12. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, bahsi geçen kararın yargı organları bakımından da uygulanması zorunlu bir karar mesabesinde değildir.

13. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin iptal edilen kararı gözetilmediğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliğini yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, artları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kurulları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışmaları usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

14. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İstanbul 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08/10/2019 tarihli ve E.2018/512, K.2019/282 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. İstanbul 5. dairesel Mahkemesinin bahsi geçen kararının kabulü ile İstanbul 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin 08/10/2019 tarihli ve E.2018/512 K.2019/282 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın karınca oyu ve OY ÇOKLUKLA KARARININ KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mehmet
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

darenin kendi kurulu kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, i letme, trafik güvenli ini sa lama eklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumlulu unun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyu mazlı ın, özel hukuktaki araç i letenin hukuki sorumlulu undan de il, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmedi i, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu i letildi i, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulundu u iddiasından kaynaklanması kar ısında uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ından, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyorum. 01/03/2021

Üye
Ahmet ARSLAN